

ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ FİNTECH В УКРАЇНІ

Терентьєва К.Є., здоб. ОС «магістр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. Г.С. Морозова
Державний біотехнологічний університет

Вплив новітніх технологій на сучасний фінансовий ринок сьогодні дуже складно переоцінити. Фінтехіндустрія бурхливо та невпинно розвивається, проникає в усі сфери фінансової діяльності та демонструє клієнтам нові й зручні фінансові сервіси та інструменти. Завдяки цьому сучасний споживач кардинально змінює своє ставлення до фінансових послуг. Він прагне дистанційності, легкості та безпеки в управлінні власними фінансами.

Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року – це масштабний покроковий план, що описує принципи та елементи стабільної фінтех-екосистеми, деталізує найважливіші напрями розвитку фінансових інновацій на наступні 5 років.

Фінансова інклюзія є одним із п'яти напрямів Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року і має визначені стратегічні цілі та індикатори виконання. Фінансова інклюзія – процес сприяння доступному, своєчасному та адекватному доступу до широкого кола фінансових продуктів та послуг та розширення їх використання усіма верствами суспільства через впровадження спеціальних існуючих та інноваційних підходів, включаючи фінансову обізнаність та освіту з метою сприяння фінансовому добробуту, а також економічній та соціальній інклюзії (Atkinson and Messy, 2013) [3; 40].

Більшість науковців під фінансовою інклюзією розуміють створення таких умов, при яких всі верстви населення мають однакову можливість користуватися усіма фінансовими послугами. Іншими словами, це процес, при якому будь-яка особа або підприємство має можливість отримати доступ до усіх фінансових продуктів та послуг.

Згідно зі Стратегією розвитку фінансового сектору України до 2025 року, стратегічними цілями розвитку фінансової інклюзії в Україні є:

- підвищення доступності та рівня користування фінансовими послугами;
- посилення захисту прав споживачів фінансових послуг;
- підвищення рівня фінансової грамотності населення. [2; 14]

На сьогоднішній день, незважаючи на те, що фінансова система України є досить розвинутою, третя частина населення знаходиться досі поза її межами. Але згідно другого дослідження рівня фінансової обізнаності українців, проведеного за методологією Міжнародної мережі фінансової освіти Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), за період з 2018 по 2021 рік індекс фінансової грамотності українців зріс до 12,3 балів (порівняно з 11,6 балів у 2018 році).

За показником індексу фінансової грамотності Україна перебуває на одному рівні з Болгарією та Хорватією, залишивши позаду Грузію (12,1 бала), Румунію (11,2 бала) та навіть Італію (11,1 бала).

Поліпилися усі компоненти індексу: фінансові знання, фінансова поведінка та ставлення до фінансових питань. Водночас потенціал до зростання залишається значним. Показник 12,3 бали – це лише 58% від максимального значення в межах дослідження, який сягає 21 бал, та є меншим від мінімального цільового рівня, рекомендованого ОЕСР (14 балів).

Найвищий рівень фінансової грамотності зафіксовано в українців віком 25–34 роки (12,7 бала) та 30–59 років (12,6 бала). Найменш фінансово обізнаною є молодь віком 18–19 років (10,1 бала) та люди, старші 60 років (11,6 бала).

Також існує безпосередня залежність між рівнем фінансової грамотності та наявністю освіти: чим вищий рівень освіти, тим вищим є бал фінансової грамотності. Окремо слід зауважити, що збільшився розрив у рівні фінансової грамотності між жителями сіл та міст.

Отже, для подальшого підвищення рівня фінансової інклюзії в Україні з урахуванням її впливу на фінансову стабільність держави, потрібно комплексно реалізувати наступні групи заходів:

1. Стимулювання розвитку платіжної інфраструктури для здійснення безготівкових операцій, у тому числі у сільській місцевості та у віддалених територіях.

2. Створення умов для розвитку віддалених каналів продажу фінансових послуг, в тому числі відкриття рахунків дистанційним способом.

4. Розроблення та впровадження регулювання ринкової поведінки учасників фінансового сектору.

5. Забезпечення прозорості інформації щодо фінансових послуг та продуктів.

6. Захист вкладників та інвесторів.

7. Проведення інформаційно-освітніх заходів для різних цільових аудиторій.

8. Розробка рамок компетентностей з фінансової грамотності для дорослого населення та для дітей та молоді за різними віковими групами (від 5 до 18 років).

Таким чином фінансова інклюзія є одним із пріоритетних напрямів розвитку фінансової стабільності держави, кінцевою метою якого є збільшення рівня доступності в користуванні усіма фінансовими послугами та зростанню фінансової грамотності й обізнаності населення країни.

Інформаційні джерела:

1. Стратегія розвитку фінтеху в Україні до 2025 року URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finteh2025.pdf?v=4

2. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf?v=4

3. Фінансова грамотність, фінансова інклюзія та фінансовий добробут в Україні у 2021 звіт за результатами дослідження. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Research_Financial_Literacy_Inclusion_Welfare_2021.pdf?v=4